

22.4.1983 Tarih ve 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanunu, 26.4.1961 Tarih ve 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 10.6.1983 Tarih ve 2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanunlara Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 15.4.1986 Sayı : 19079 Mükerrer)

Kanun No.
3270

Kabul tarihi :
28 . 3 . 1986

BİRİNCİ BÖLÜM

22.4.1983 Tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu ile İlgili Değişiklikler.

MADDE 1. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Siyasî partilerin teşkilatı

Madde 7. — Siyasî partilerin teşkilatı merkez organları ile il ve ilçe teşkilatından ve Türkiye Büyük Millet Meclisi parti grubu ve il genel meclisi ve belediye meclisi gruplarından ibarettir.

İl genel meclisi ve belediye meclislerinde kurulacak gruplar ve bunların kurulları parti tüzüğünde belirlenir. Partili belediye başkanı parti grubunun tabii üyesidir. Ancak grubun kararları ile bağlı değildir.

Siyasî partiler, yukarıdaki fıkralarda belirtilenler dışında herhangi bir yerde ve herhangi bir ad altında teşkilat kuramazlar.

MADDE 2. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 10 uncu maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Merkez organları ile teşkilat kurdukları il ve ilçeleri, bunların organlarında görev alanların adları, soyadları, doğum yeri ve tarihleri, meslek veya sanatları ile ikametgâhlarını gösterir onaylı listeleri,

MADDE 3. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 14 üncü maddesinin 6 ncı ve 7 nci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Büyük kongre parti tüzüğüne göre gösterilecek süreler içerisinde toplanır. Bu süre iki yıldan az üç yıldan fazla olamaz. Olağanüstü toplantılar, genel başkanın veya merkez karar ve yönetim kurulunun lüzum göstermesi veya büyük kongre üyelerinin en az beşte birinin yazılı istemi üzerine yapılır.

Parti kurucuları, parti üyelikleri devam ettiği müddetçe büyük kongrenin tabii üyeleridir. Parti kurucuları ilk büyük kongreyi, partinin tüzelkişilik kazanmasından başlayarak iki yıl içinde toplamak zorundadırlar.

MADDE 4. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 15 inci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Genel başkan en çok üç yıl için seçilir. Aynı kişi ara verilmeksizin beş defadan fazla seçilemez. Yeniden seçilebilmek için aradan üç yıl geçmesi zorunludur.

MADDE 5. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 19 uncu maddesinin 3 üncü ve 6 ncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İl kongresi parti tüzüğüne göre gösterilecek süreler içinde toplanır. Bu süre iki yıldan az ve üç yıldan fazla olamaz.

İl başkanı en çok üç yıl için seçilir. Aynı kişi ara verilmeksizin beş defadan fazla seçilemez. Yeniden seçilebilmesi için aradan dört yıllık bir sürenin geçmesi zorunludur.

MADDE 6. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 20 nci maddesinin 2 nci, 3 üncü, 7 nci ve 10 uncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İlçe kongresi, ilçe ve çevresindeki köy ve mahallelerde partinin son genel seçimde aldığı oy sayısına göre, seçime katılmamış partilerde ise üye sayısına göre, parti üyelerinin seçtikleri, sayısı 400'ü aşmayan delegelerden oluşur. İlçe yönetim kurulu ve varsa ilçe disiplin kurulu başkan ve üyeleri ilçe kongresinin tabii üyeleridir. Geçici ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri de, kongreye katılma hakkına sahiptirler. Ancak geçici ilçe yönetim kurulu başkan ve üyelerinden delege sıfatı olmayanların, kongrede oy kullanma hakkı yoktur.

Delege seçimleri; köy ve mahallelerde partinin bu yerlerde son genel seçimde aldığı oy miktarı, seçime katılmamış partilerde ise üye sayısı esas alınmak suretiyle bu yerlere verilecek kontenjanlara göre yapılır. Köy ve mahallelerdeki üye sayısı delege kontenjanı verilmesini gerektiren nispetin altında ise bu durumdaki köy ve mahallelerin diğer köy ve mahallelerle birleştirilerek delege seçilmesi mümkündür.

İlçe kongresi parti tüzüğüne göre gösterileceği süreler içinde toplanır. Bu süre iki yıldan az üç yıldan fazla olmaz.

İlçe başkanı en çok üç yıl için seçilir. Aynı kişi, ara verilmeksizin beş defadan fazla seçilemez; yeniden seçilebilmesi için aradan dört yıllık bir sürenin geçmesi zorunludur.

MADDE 7. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 21 inci maddesinin 5 inci ve 6 ncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kongrelerde yapılacak seçimler ilgili seçim kurulunun gözetimi ve denetiminde yapılır. Bu seçimlerin usul ve şekilleri ile seçimlerde kullanılacak oy pusulası ve listelerin tanzim tarzı siyasî partilerin tüzük ve kongre yönetmelikleri ile düzenlenir.

Seçim kurulu başkanı, bir başkan ile iki üyeden oluşan yeteri kadar seçim sandık kurulu oluşturur. Sandık kurulu başkanı ile bir üyesi memurlar, diğer üyesi de aday olmayan parti üyeleri arasından seçilir. Ayrıca her sandık için aynı şekilde üçer yedek üye de belirlenir. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda, kurula memur üye başkanlık eder.

MADDE 8. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 36. — Siyasî partilerin seçimlere katılabilmesi için illerin en az üçte ikisinden fazlasında teşkilat kurmuş ve büyük kongresini yapmış olması veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunması şarttır.

Bir ilde teşkilatlanma, merkez ilçesi dahil o ilin ilçelerinin en az üçte ikisinde teşkilat kurmayı gerektirir.

MADDE 9. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Parti adaylarının tespiti

Madde 37. — Siyasî partiler, milletvekilliği genel veya ara seçimlerinde, adaylık için müracaat eden ve adaylığı uygun bulunanlar arasından, adayların tespitini; serbest, eşit, gizli oy açık tasnif esasları çerçevesinde, tüzüklerinde belirleyecekleri usul ve esaslardan herhangi biri veya birkaçı ile yapabilirler.

Bu Kanunun 38 inci maddesinde yazılı kontenjan adaylığı ile partilerin tüzüklerinde gösterilen merkez yoklaması dışındaki parti aday seçimleri seçim kurullarının yönetim ve denetimi altında yapılır.

Partilerin tüzüklerinde herhangi bir seçim çevresinde bütün üyelerin iştiraki ile yapacakları ön seçimde bu Kanunun ön seçimlerle ilgili hükümleri uygulanır.

Aday tespitinin yapılacağı gün, Yüksek Seçim Kurulu tarafından genel seçimlerden en az yetmişbeş gün önceki bir tarih olarak belirlenip ilan edilir. Seçime katılacak bütün siyasî partilerin tüzüklerindeki usullere göre il ve ilçelerde yapacakları aday tespitleri bütün yurttaki aynı günde yapılır.

Genel seçimler için kabul edilen seçim çevresi, aday tespiti için de esas alınır.

MADDE 10. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kontenjan adaylığı

Madde 38. — Siyasî partiler sadece 6 ve daha fazla milletvekili çıkaracak illerin 5, 6 ve 7 milletvekili çıkaracak seçim çevrelerinde birer kontenjan adayı gösterirler. Kontenjan adayı, parti tüzüğünde gösterilen diğer usullerle belirlenen adayların sıralamasına dahil edilmeyerek ayrıca oy pusulalarına kontenjan adayı olarak sıra numarası verilmeden yazılır. Siyasî partiler kontenjan adaylarını diğer adayların tespiti tarihinden itibaren en geç on gün içerisinde tespit ederek diğer adaylarla birlikte Yüksek Seçim Kuruluna bildirirler.

Aday listelerinin kesinleşmesinden önce herhangi bir sebeple bu listelerde boşalma olursa boşalan adaylıklar, parti tüzüğünde belirtilen esaslara göre süresi içerisinde doldurulur.

Siyasî partiler milletvekili ara seçimi yapılacak seçim çevrelerinde de adaylarını yukarıdaki esaslara göre kontenjan adayı olarak belirleyebilir.

MADDE 11. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 40 ıncı maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Siyasî partiler, Anayasa ve kanunlarda belirtilen şartlara aykırı olmamak kaydıyla adaylarda daha başka ne gibi şartlar bulunması gerektiğini tüzüklerinde gösterebilirler.

MADDE 12. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 41 inci maddesinin (a) bendinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Üyelerden ikisi o ilçede görev yapan Devlet memur'arı arasından seçilir. Bunlar kurulun devamlı üyesidirler. İki üye ise aday adayı olmayan parti üyeleri arasından belirlenir. Bunlar, üyesi buldukları parti adına o parti adayları için yapılacak önseçim işlemleri ile ilgili olarak kurula katılırlar.

MADDE 13. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 42 nci maddesinin 6 ncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Siyasî partiler, üye kayıt defterlerini ve bu defterlere göre düzenledikleri seçmen listelerini veya tüzüklerinde belirlenen diğer usullerden o seçim çevresinde uygulayacakları aday yoklamasında oy kullanacak seçmen listelerini önseçimlerden en geç altmış gün önce ilçe seçim kurulu başkanına vermek zorundadırlar.

MADDE 14. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 46 ncı maddesinin 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Partili seçmen, aday adaylarının karşısına işaret koymak suretiyle tercihini kullanır. İşaretleme, kontenjan adayları hariç, o seçim çevresinin çıkaracağı milletvekili sayısından çok ve yarısından az olamaz. İşaretlemede belirlenen miktar ve nispetlere uyulmaması, oy pusulalarının geçersiz sayılmasını gerektirir.

MADDE 15. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 57 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Disiplin cezalarına itiraz

Madde 57. — Hakkında partiden veya gruptan geçici veya kesin çıkarma cezası verilen parti üyesi, bu cezaya karşı disiplin kuruluna sevkeden organ veya merci veya disiplin kurulunun görev ve yetkisizliği veya alınan kararların kanuna, parti tüzüğüne ve içyönetmeliğe şekil ve usul bakımından aykırı bulunduğu iddiasıyla, parti itiraz yollarını kullandıktan sonra nihai karar niteliğindeki son karara karşı otuz gün içinde nihai kararı veren merciin bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesine itiraz edebilir. Mahkeme bu itirazları, diğer işlerden önce ve en geç otuz gün içinde basit muhakeme usulüne göre inceleyerek karara bağlar, bu karar kendidir.

MADDE 16. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 66 ncı maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yukarıdaki fıkranın dışında kalan gerçek veya tüzelkişilerin her birinin bir siyasi partiye aynı yıl içerisinde beş milyon liradan fazla kıymette aynı veya nakdi bağışta bulunması yasaktır. Bağış veya bağışların, bağışta bulunmanın veya yetkili temsilcisine veya vekiline ait olduğunun partice verilen makbuzda açıkça belirtilmesi gerekir. Böyle bir belgeye dayanılmaksızın siyasi partilerce bağış kabul edilemez.

MADDE 17. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 101 inci maddesinin (d) bendinin 1 inci fıkrasının ilk paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

d) 1. (b) bendinde sayılanlar dışında kalan parti organı, mercii veya kurulu tarafından bu Kanunun 4 üncü kısmında yer alan maddeler hükümlerine aykırı fiilin işlenmesi halinde, fiilin işlendiği tarihten başlayarak iki yılı geçmemiş ise, Cumhuriyet Başsavcılığı söz konusu organ, merci veya kurulun işten el çektirilmemesini yazı ile o partiden ister. Parti üyeleri 4 üncü kısımda yer alan maddeler hükümlerine aykırı fiil ve konuşmalarından dolayı hüküm giyerler ise, Cumhuriyet Başsavcılığı bu üyelerin partiden kesin olarak çıkarılmasını o partiden ister.

MADDE 18. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kanunsuz siyasi faaliyetlere mihrak olma sebebiyle kapatma

Madde 103. — Bir siyasi partinin, bu Kanunun 78 ila 88 ve 97 nci maddeleri hükümlerine aykırı fiillerin işlendiği bir mihrak haline geldiğinin sübute ermesi halinde, o siyasi parti Anayasa Mahkemesince kapatılır.

Bir siyasi partinin yukarıdaki fıkrada yazılı fiillerin mihrakı haline geldiği, 101 inci maddenin (d) bendinin uygulanması sonucunda bu fiillerin o partinin üyelerince kesif bir şekilde işlenmiş olduğunun ve bu fiillerin kesif olarak işlenmesinin o partinin büyük kongre, merkez karar ve yönetim kurulu veya Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup genel kurulu yahut bu grubun yönetim kurulunca zımnen veya sarahaten benimsendiğinin sübute ermesiyle olur.

MADDE 19. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 115 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Organlarda görev alanların bildirilmemesi

Madde 115. — Bu Kanunun 33 üncü maddesinde yazılı bildirim yerine getirmeyen parti sorumluları, beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezasına mahkum edilirler.

Aynı hüküm, her kademedeki parti görevlileri ile yedeklerinin seçimi için yapılacak toplantıların gün ve yerlerini, kongre veya toplantıdan yedi gün önce mahallin en büyük mülki amirliğine bildirmeyen parti sorumluları hakkında da uygulanır.

MADDE 20. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 13. — Siyasî Partiler Kanununda yapılan değişikliklerin yürürlüğe girmesini müteakip, siyasi partilerin olağan büyük kongreleri toplanıncaya kadar, partilerin merkez karar ve yönetim kurulları bu değişikliklerin gerektirdiği tüzük tadilatını yapmaya yetkilidir.

İKİNCİ BÖLÜM

26.4.1961 Tarih ve 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile

İlgili Değişiklikler

MADDE 21. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kanunun kapsamı

Madde 1. — Özel kanunlarına göre yapılacak milletvekili, il genel meclisi üyeliği, belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği, muhtarlık, ihtiyar meclisi üyeliği, ihtiyar heyeti üyeliği seçimlerinde ve Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halk oyna sunulmasında bu Kanun hükümleri uygulanır.

MADDE 22. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Kanunla değişik 52 nci maddesinin 2 nci ve 7 nci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu konuşmalardan;

- a) Seçime katılan siyasi partilere ilk gün 20, son gün 10 dakikayı aşmamak üzere iki konuşma hakkı,
- b) Mecliste grubu olan siyasi partilere 10'ar dakikalık iki konuşma hakkı,
- c) Mecliste temsil edilen siyasi partilere 10'ar dakikalık bir konuşma hakkı,

Verilir.

d) Yukarıdaki bentlerde belirtilen konuşmaların yapıldığı günlerin dışında seçimlere katılan siyasi partiler, TRT kurumunca usulüne göre tespit edilen reklam tarifelerine göre bedelini peşin ödemek şartıyla birinci fıkrada belirtilen tarihler arasında 5 dakikadan az 15 dakikadan çok olmayan üç konuşma daha yapabilirler. Siyasi partiler bu bent gereğince yayınlanacak propaganda konuşmalarında yaptıkları ve yapacakları icraatı, görüntülü olarak da verebilirler. Ancak bu görüntülerde diğer partilere satışma ve hakaret kastı bulunamaz.

Televizyonda seçime katılan siyasi partiler adına 2 nci fıkranın (d) bendi dışında yukarıdaki fıkralar gereğince yayınlanacak propaganda konuşmalarında Türk Bayrağı ile Yüksek Seçim Kurulunun tespit edeceği yere asılacak olan bu kurulun belirlediği büyüklükteki parti bayrağı ve konuşmayı yapan kişi dışında hiçbir görüntüye yer verilmez. Konuşmacılar, ceket giyme ve kravat takmak zorundadırlar; bayanlar tayyör giyerler.

MADDE 23. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 17.5.1979 tarih ve 2234 sayılı Kanunla değişik 86 nci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu Kanununun 94 üncü maddesinin (II) numaralı fıkrasında sayılanların dışında, sandık seçmen listesinde kaydı olmayanların oy kullanmalarına izin verilmez.

MADDE 24. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 17.5.1979 tarih ve 2234 sayılı Kanunla değişik 94 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kural görevlileri, milletvekilleri ile milletvekili adayları ve yabancı ülkedeki vatandaşların oy vermesi

Madde 94. — I. İlçe seçim kurulu başkanı, seçimin yapıldığı çevrede oy verme hakkına sahip olduğu halde, görev yaptığı sandığa ait seçmen listesinde kayıtlı bulunmayan sandık kurulu başkan ve üyelerinin her birine seçmen olduğunu ve hangi seçimde oy kullanabileceğini belirleyen ve sandık seçmen listesindeki bilgileri kapsayan bir belge verir, ayrıca, esas kayıtlı olmağa sandık seçmen listesine meşruhat verilmek üzere kayıtlı bulunduğu sandık kurulu başkanlığına durumu yazı ile bildirir.

Başkan ve üyeler, bu belgeyi sandık kuruluna teslim ederek görevli oldukları sandıkta oy verirler.

Milletvekilleri ile milletvekili adayları seçmen kartını göstermek suretiyle kayıtlı oldukları seçim çevresi dışında da oylarını kullanabilirler.

Bunların adları ve hüviyetleri o sandık seçmen listesinin sonuna yazılarak adları hizasına imzaları alınır.

Bu fıkraya göre yapılan işlemler tutanağa geçirilir.

II. a) Seçmen kütüğüne yazılmayan ve yurt dışında 5 aydan fazla ikamet eden seçmenler, milletvekili genel seçimlerinin yapılacağı günün 70 gün evvelinden başlamak üzere seçim günü akşam saat 17.00'ye kadar yurda giriş veya çıkış yaptıkları gümrük kapısında kurulacak seçim sandıklarında oylarını kullanabilirler.

Bu seçmenler yalnızca seçime katılan siyasi partilere oy verebilirler.

b) Yüksek Seçim Kurulu seçime katılan siyasî partilerin yer aldığı birleşik oy pusulaları ile özel renkte bastırılmış oy zarflarını Yüksek Seçim Kurulu mührü ile mühürleyerek ilgili ilçe seçim kurullarına seçimlerin başlangıç tarihinden en geç üç gün önce ilçe seçim kurullarında bulunacak şekilde gönderir.

Yüksek Seçim Kurulu filigranı bulunan özel imal edilmiş kâğıtlara basılı birleşik oy pusulalarında; yalnızca seçime katılan siyasî partilerin özel işaretleri, kısaltılmış adları ve tam yazı halinde adları ile her partiye ayrılan bölümün altında çapı iki santimetre olan bir boş daire bulunur.

c) Gümrük kapılarında, oy verme gününden önceki yetmiş gün önce saat 08'den oy verme günü olan Pazar günü saat 17.00'ye kadar oy kullanılabilir. Oy kullanma tatil günleri dahil olmak üzere 24 saat devam eder.

d) Gümrük kapılarında yapılacak oy verme işleminde görev alacak seçim kurulu ile sandık kurullarının adedi, üyelerinin ve yedeklerinin sayısı ile hangi görevlilerden teşkil edileceği Yüksek Seçim Kurulu tarafından önceden belirlenir.

Sandık kurulları, oy serbestliğini ve gizliliğini sağlayacak şekilde, yeteri kadar kapalı oy verme yeri hazırlarlar. İlgili idarî makamlar sandık kurullarına gerekli her türlü kolaylığı gösterirler.

e) Gümrük kapılarında oy verme süresince sözlü ve yazılı seçim propagandası yapılamaz.

f) Gümrük kapılarında seçmen oy vermek için gelliğinde pasaportunu sandık kurulu başkanına tevdi eder.

Sandık Kurulu Başkanı seçmenin pasaportundan adını soyadını, baba adını, yaşını ve pasaport numarasını tespit eder. Seçmen sandık kurulu mührü ile mühürlenmiş olan birleşik oy pusulası ile oy zarfını alarak oyunu kullanmak üzere kapalı oy yerine girer.

Oyunu genel esaslara göre kullanan seçmenin pasaportunun Yüksek Seçim Kurulunca belli edilen yerine oyunu kullanmıştır diye bir ifade yazılır ve sandık kurulu mührü ile mühürlenerek başkanca imzalanır. Oyunu veren seçmene çizelgede isminin bulunduğu yer imzalatılarak oy verme işlemi tamamlanır.

g) Oy verme süresince sandık kurullarının değişikliği sırasında Kanunda gösterilen usulde sandık açılır, çıkan oy zarflarının adedi ile oy kullanan seçmen miktarı ve bunların birbirine uygunluğu bir tutanakla tespit edilir.

Oy zarfları ve tutanağın bir sureti bir torbaya konularak ağzı mühürlenir ve ilgili seçim kuruluna muhafaza altına alınmak üzere sandık kurulu başkanınca teslim edilir.

Genel seçimin yapıldığı gün saat 17.00'den itibaren sandık ve torbalar genel esaslara uygun bir şekilde açılarak sayım ve dökümü yapılır ve sonucu Yüksek Seçim Kuruluna en seri vasıta ile bildirilir.

h) Gümrük kapılarındaki seçim kurullarından gelen sonuçlar Yüksek Seçim Kurulunca birleştirilir. Kullanılan toplam geçerli oy sayısı Türkiye genelinde kullanılan toplam geçerli oy sayısına ilave edilir. Partilerin aldıkları oylar aynı şekilde diğer seçim kurullarından gelen oylara ilave edilerek her partinin ülke genelinde aldığı geçerli oy miktarı bulunur.

Bu şekilde 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 33 üncü maddesine esas toplam oylar bulunmuş olur.

Her seçim çevresinde geçerli toplam oyu, gümrük seçim kurullarından gelen toplam oyun diğer seçim kurullarından gelen oylara bölünmesiyle elde edilen oranda artırılır. O seçim çevresinde kullanılan toplam oylarla bu şekilde hesaplanan toplam oy arasındaki fark partilere; gümrük kapıları seçim kurullarından gelen toplam ovdaki hisseleri oranında taksim edilir ve elde edilen rakamlar o seçim çevresinde aldıkları geçerli oylara ilave edilir. Böylece 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 34 üncü maddesine esas seçim çevresinde kullanılan geçerli toplam oy miktarı ve partilerin aldıkları toplam geçerli oy miktarı bulunur.

MADDE 25. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanuna aşağıdaki Ek Madde ilave edilmiştir.

EK MADDE 5. — Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların halk oyuna sunulmasında kullanılacak olan oy pusulalarının şekli; oy verme, oyların sayım ve dökümü, geçersiz oyların tespiti, sonuçların tutanağa geçirilmesi, ilçe, il ve Yüksek Seçim Kurulunca yapılacak birleştirme işlemleri; halk oyuna sunulan kanunla ilgili

Türkiye Büyük Millet Meclisindeki çoğunluk ve azınlık görüşleri ile Cumhurbaşkanının görüşünün ve halk oyu sonuçlarının Türkiye Radyo ve Televizyonları aracılığı ile seçmenlere açıklanması ilkeleri bu Kanunda yer alan benzer hükümler dikkate alınarak Yüksek Seçim Kurulunca tespit ve ilan edilir.

MADDE 26. — 26.4.1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 14 üncü maddesinin (4) numaralı bendinde geçen «illerin en az yarısında» ibaresi, «illerin en az 2/3 ünde» şeklinde; (11) numaralı bendinin ilk fıkrasında geçen «illerin en az yarısında» ibaresi «illerin en az 2/3 ünde», ikinci fıkrasında geçen «ilçelerinin en az üçte birinde» ibaresi «ilçelerinin en az 2/3 ünde» şeklinde değiştirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

10.6.1983 Tarih ve 2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu ile İlgili Değişiklikler

MADDE 27. — 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 4 üncü maddesinin 6 ncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Milletvekili sayısı yediden fazla olan illerde seçim çevrelerine isabet edecek olan milletvekili sayısının hesabında ilk yedi çıktıktan sonra kalan rakamdan tekrar yedi, mümkün olmadığı takdirde altı, beş... ilâ çıkarılır. Bu hesaplamada bir seçim çevresine en az 3 milletvekili düşecek şekilde işlem yapılır.

MADDE 28. — 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 12 nci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin 11 inci fıkrası gereğince Yüksek Seçim Kurulunun tespit ve ilan ettiği seçime katılabilecek siyasî partiler, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu hükümlerine göre, bütün seçim çevrelerinde aday gösterebilirler. Şu kadar ki, bu partilerin katıldıkları her seçim çevresinin çıkaracağı milletvekili sayısı kadar aday göstermeleri şarttır.

MADDE 29. — 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 13 üncü maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Herhangi bir sebeple iller toplamının en az yarısında milletvekili sayısı kadar aday göstermemiş olan veya bu illerin seçim çevrelerinin herhangi birinde seçilecek milletvekili sayısından eksik aday göstermiş bulunan siyasî partilerin genel merkezlerindeki yetkili organlarına, Yüksek Seçim Kurulu tarafından, eksiklerin derhal tamamlanması lüzumu bildirilir.

MADDE 30. — 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 14 üncü maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Siyasî partiler tarafından iller toplamının yarısından fazlasında milletvekili sayısı kadar aday gösterilmiş olmakla beraber, yarıyı geçen seçim çevrelerinin bir veya birkaçında eksik aday gösterilmesi halinde, Yüksek Seçim Kurulunca o partinin genel merkezindeki yetkili organlarına aday listelerinin tamamlanması lüzumu bildirilir.

MADDE 31. — 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 26 ncı maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Birleşik oy pusulasının en üstüne «Siyasî Partiler» ve bağımsız aday varsa «Siyasî Partiler ve Bağımsız Adaylar» ibaresi yazılır. Bu ibarenin altına, seçime katılan siyasî parti temsilcileri huzurunda Yüksek Seçim Kurulu tarafından çekilen kura sırasına göre, en başta ve ortada partinin özel işareti, özel işaretinin altında kısaltılmış adı, onun altında da tam yazı halinde adı, belirli bir aralık veya çizgiden sonra çapı iki santimetre olan bir boş daire basılır ve bütün bunların altı çizilir. Bu çizginin altına o partinin kesinleşen aday listesinde yer alan adaylarının ad ve soyadları, aldıkları sıra numarasına göre yazılır ve her adayın ismi hizasına birer boş kare konular. Kontenjan adayı bulunan seçim çevrelerinde listenin altı çizildikten sonra «Kontenjan Adayı» ibaresi, bunun da altına o partinin kontenjan adayının isim ve soyadı yazılır.

MADDE 32. — 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Oyların kullanma şekli

Madde 28. — Seçmen, Yüksek Seçim Kurulu tarafından yaptırılıp sandık kurullarına kadar ulaştırılmış bulunan ve sandık kurulu başkanında oy verme süresince bulundurulması mecburi olan ve birleşik oy pusulası ile birlikte kendisine verilen «Evet» yazılı mühürü alarak oyunu kullanmak üzere kapalı oy verme yerine girer.

Seçmen :

a) «Evet» mühürünü sadece tercih ettiği siyasi partiye veya varsa yalnızca bağımsız adaya ait özel daire içine basmak veya,

b) «Evet» mühürünü tercih ettiği bir siyasi partiye ait özel daire içine basmakla birlikte, bu partiye ait aday listesinden o seçim çevresinden çıkacak milletvekili sayısının yarısından az olmamak kaydıyla seçilmesini istediklerinin adları hizasındaki boş karelere (x) işareti koymak,

Suretiyle oyunu kullanabilir.

Oyunu kullanan seçmen, birleşik oy pusulasını katlayarak zarfa koyar ve zarfı yapıştırır. «Evet» yazılı mühürü, Sandık Kurulu Başkanına geri verir ve oyunu sandığa atar.

Seçmen, oyunu doğrudan doğruya veya tercihi olarak kullanmış ise «Evet» mühürünü bastığı partiye bir oy vermiş sayılır. Seçmen «Evet» mühürünü bağımsız adaya ait daireye basmış ise o bağımsız adaya bir oy vermiş sayılır.

Seçmen, oyunu yukarıdaki (b) bendinde belirtilen şekilde kullanmış ise, «Evet» mühürünü bastığı siyasi parti adaylarından adları hizasında bulunan boş kareler içine (x) çarpı işareti koyduğu adaylara tercihini kullanmış sayılır. Ancak, seçmen bu tercih hakkını kullanmak isterse oy pusulası üzerinde adları yazılı adayların en az yarısı için kullanmak zorundadır. Kesirler tama iblağ edilir.

Tercih işaretlerinin kareler dışına veya yukarıdaki fıkrada belirtilen sayıya uyulmadan konulması halinde, tercih işaretleri, o oy pusulasını geçersiz kılmaz. Ancak, oy pusulası yapılmış olan tercihler dikkate alınmaksızın ilgili parti lehine verilmiş bir oy sayılır.

MADDE 33. — 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 34 üncü maddesinin 2 nci ve 3 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bumaddeye bir fıkra eklenmiştir.

Bir seçim çevresinde, kullanılan geçerli oyların toplamının, o çevreden çıkacak milletvekili sayısına bölünmesiyle elde edilecek sayıdan az oy alan siyasi partilere ve bağımsız adaylara milletvekili tahsis edilmez. Kontenjan adayı gösterilen seçim çevrelerinde bölme işlemi, bir eksiği ile yapılır.

Seçime katılmış ve yukarıdaki fıkrada belirtilen seçim çevresi barajını aşmış olan siyasi partilerin ve bağımsız adayların adları altalta ve aldıkları geçerli oy sayıları da hizalarına yazılır. Siyasi partilerin oy sayıları, önce bire, sonra ikiye, sonra üçe... ilâ, o çevrenin çıkaracağı milletvekili sayısına ulaşınca kadar bölünür. Kontenjan adayı gösterilen seçim çevrelerinde bölme işlemi, bir eksiğiyle yapılır. Elde edilen paylar ile bağımsız adayların aldıkları oylar ayırım yapılmaksızın en büyükten en küçüğe doğru sıralanır. Seçim çevresinden çıkacak milletvekili sayısı kadar bu payların sahibi olan partilere ve bağımsız adaylara rakamların büyüklük sırasına göre milletvekillikleri tahsis olunur.

Kontenjan adayı gösterilen seçim çevrelerinde, geçerli oyların en çoğunu almış olan siyasi partinin kontenjan adayı, seçim çevresi barajını aşmış aşmadığına bakılmaksızın milletvekilliğini kazanmış olur.

MADDE 34. — 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 35 inci maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a) 34 üncü madde uyarınca partilerin kazandığı milletvekilleri sayısı tespit edildikten sonra, her parti için ayrı ayrı olmak üzere, Yüksek Seçim Kurulunca bastırılan cetvele;

1. Adayların adları alt alta yazılır,
2. Listedeki adaylardan herhangi birinin aldığı tercihli oy sayısı, siyasi partinin o seçim çevresinde aldığı tüm geçerli oyların % 25'i oranında olduğu takdirde; her adayın adının hızasına 28 inci maddenin (b) bendi uyarınca tercih işareti sayısı kaydedilir.

MADDE 35. — 10.6.1983 tarih ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 63 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Seçimde oy kullanmayanlar

Madde 63. — Seçmen kütüğünde kaydı ve sandık listesinde oy kullanma yeterliği bulunduğu halde, Milletvekilliği genel ve ara seçimlerinde meşru mazeretleri olmaksızın katılmayanlar, ilçe seçim kurulu başkanı tarafından onbin lira para cezasıyla cezalandırılırlar. Bu karar kesindir.

MADDE 36. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 37. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Türkiye Büyük Millet Meclisi	
	Birleşim	Sayfa
25	68	180
26	80	232,267:273
	81	302:345,346:348
	82	361:364,367:381,382:419,420:430
	83	456:483
	84	537:538,547:564,565:575
27	85	26:54,61:92,100:103

I - Gerekçeli 413 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 80 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Adalet ve Anayasa komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 2/302, 308, 311, 312, 313